

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Perfectionibus Moribusque Divinis Libri XIV

Lessius, Leonardus

Antverpiae, 1620

Cap. VII. De malorum impeditioe.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-46817](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-46817)

ter & sensibiliter, quod non de inuisibili & intelligibili summi Imperatoris aula aut iubeatur aut permittatur, secundum ineffabilem iustitiam premiorum atque pœnarum, gratiarum & retributionum, in ista totius creaturæ amplissima quædam immensaque Republica. & in Enchirid. cap. 96. *Non fit aliquid, nisi omnipotens fieri velit, vel sinendo ut fiat, vel ipse faciendo.* Et quamuis peccatores nitantur se diuinæ prouidentię & dispositioni subtrahere, non tamen possunt: dum enim subtrahunt se ordini diuinæ directionis, incidunt in ordinem castigationis, & dum subtrahunt se benignitati misericordiæ, incurrunt in seueritatem iustitiæ, & dum nolunt Deum honorare bonis operibus, coguntur honorare perpetiendis suppliciis, denique, dum nolunt ei sponte subesse obediendo præceptis, coguntur subesse inuiti in sustinendis tormentis.

CAPYT VII.

De malorum impeditioe.

QVINTVS actus gubernationis est, *multorum malorum impeditio.* Tot enim & tanta mala, posito semel peccato, à causis creatis irruerent, ut nisi per diuinam prouidentiam impedirentur, breui mundum perderent. Ac primùm infinita mala impedit, quæ quisque in seipso esset facturus, & quibus suam animam grauissimè damnaturus. Nam, ut inquit S. Augustinus, *Nullum malum facit homo, quod non faceret alius homo, nisi eum custodiret gratia illius, qui pro nobis factus est homo.* Quisque id in seipso facile aduertit, cum variorum peccatorum occasiones propinquas vel remotas, in quibus aliquando fuit, considerat. Itaque gratiæ diuinæ imputare debet non solum bona quæ fecit, sed etiam mala quæ vitauit: ut quod in hæreses non inciderit, quod libidinis barathrum vitauerit, quod homicidia, furta, sacrilegia, &c. non commiserit. nisi enim Deus hominem à pueritia protegat, occasiones malorum auertat, salutaria inspiret, & cursum vitæ dirigat, facile in quæuis peccata incidit. Secundo, Impedit infinita mala quæ diabolus esset illaturus. vnde Dominus Luc. 22. ait: *Simon, Simon, expetiuit vos satanas, ut cribraret tamquam triticum: ego autem rogavi pro te ut non deficiat fides tua.* Tanta enim est diaboli potentia, ut facile omnes mortales posset peruertere, omne religionem extinguere, omnia sacra & cultui diuino dicata vastare, & omnia hæc inferiora turbare, miscere, perdere; nec deest ei ad hoc incensa voluntas: sed

per diuinam prouidentiam furor illius tamquam vinculis quibusdam cohibetur, & potentia comprimitur, vt ne hilum quidem amplius valeat, quàm Deo manum suam laxare placuerit, vt perspicuum est ex Historia S. Iob, cui absque peculiari Dei concessu ne minimum quidem nocere poterat, non solum in corpore, sed neq; in rebus externis & possessionibus. & ex historiam legionis dæmonum, quæ expulsa ab homine rogauit Dominum vt permetteret inuadere porcos: Matthæi 8. & Lucæ 8. Ita enim à Deo continentur sicut furiosi canes vel leones, quos moderator sic cōstrictos tenet, vt nihil possint, nisi quantum ipse permittit, vinculum laxando, vel contrahendo. Simili modo continet vim impiorum ne Ecclesiam euertant, & omnia sua impietate inficiant.

*Quomodo
Deus uiuatur
impiis.*

Ex quo facile intelligi potest, quò modo dicatur illis uti ad aliorum exercitium vel castigationem: non enim ad hoc opus est incitatione aliqua occulta, aut motione; absit à Deo tantum nefas: sed sufficit vt manum qua illos cohibebat, remittat, & vires compressas relaxet, sinatq; ferri suis motibus; cohibendo tamen ne ad alia, aut aliter id fiat, quàm ipsi placuerit permittere. Etsi enim Iudææ malitiæ habenas dedit in Christum scruendi, non tamen quouis modo illos scruire permisit; sed ita continuit, vt nec alia nec aliter id facerent, quàm mysterio illi congrueret, idque vel alias cogitationes impediendo, vel alias opportunitates subtrahendo, vel etiam, si fortè opus fuit, obiecta quædam eò pertinentia phantasiæ offerendo: quamuis hoc tertium credibile est, non per se, sed per diabolum sola permissione sua effecisse, quando res mala erat. Etsi enim, cum malitia alicuius est in genere ad malum inferendum determinata, non sit per se malum, obiectum animo obiecte, verbi gratia, hominem, vel instrumentum, vel tormenti genus; tamen non videtur ita conueniens, vt Deus id per se faciat; sufficit vt diabolo id facere permittat. Itaque non sine singulari diuinæ prouidentia dispositione accidit, quòd Dominus in sua passione ab omnibus Apostolis desertus, quòd à Petro negatus, quòd ab Herode veste sba indutus, quòd sub specie castigationis tantquam dimittendus tam durè flagellatus, quòd spinis coronatus, quòd arundo potius quàm baculus veluti sceptrum in manus ei tradita, quòd ad crucem potius quàm ad lapidationem damnatus, quòd homicida pro eo dimissus, quòd extra ciuitatem in monte versus Occidentem inter duos latrones (quorum alter qui saluandus erat, ad dextram, alter qui damnandus, ad sinistram positus) fuerit

*Mysteria
passionis
Christi, quo
modo à diuina
prouidentia
dispositione
contingunt.*

fuerit crucifixus, quod felle & aceto potatus, & alia huiusmodi. Omnia enim hæc mysterium continent, omnia res arcanas significant, ut ex sanctis Patribus constat. Vnde sine singulari Dei dispositione, qui per ea nos instruere & occultâ significare voluit, non acciderunt: quæ dispositio in eo consistit, quod Deus voluit sic permittere, non aliter, id quod auferendo opportunitates, vel impediendo cogitationes quibus aliter fieret; sciebat enim infinita vi penetrantis omnia scientiæ suæ, malitiam Iudaicam se ad omnia hæc supplicia inflexuram, si ipse permitteret, & quasdam alias cogitationes vel opportunitates submoueret, qua supposita voluit sic permittere, & sese, ubi opus esset, inferere.

37 Petat aliquis, quomodo diabolus impediatur, a Deone immediate, an per Angelos, & qua ratione? Respondeo, quatuor modis Quatuor modis impeditur diabolus. impediri posse. Primò, Angelorum ministerio, quibus hominum custodia est commissa. Hi enim omnes dæmones vident, & quid moliantur cognoscunt, & ubi periculum imminet, statim adesse possunt. Verum hoc ministerium non videtur sufficere: quia non semper adsunt dæmonibus ut eos coercerent. Itaque tunc possent vires suas exercere, & grauissima mala inferre, diruendo domos, occidendo homines & animalia, excitando incendia. Plurima enim mala sunt, quæ breuissimo tempore inferri possunt, ad quæ impedienda, oporteret Angelum semper esse præsentem. Non enim potest abiens dæmonem coercere. Fatendum tamen est, plurima per Angelos impediri, cum ipsi ad hoc dati sint hominibus custodes, ut eos contra dæmonum vim & fraudes tueantur. Psal. 90. Ipsi enim dæmonibus sunt formidabiles, utpote iis longè potentiores & celeriores. Sic Raphael impediuit dæmonem, qui septem spon- Tobie 8. sos Saræ occiderat, ne occideret Tobiam, *Apprehendit, inquit Scriptura, dæmonium, & reliquit illud in deserto superioris Aegypti.* Sed quibus vinculis illud adtrinxit? non aliis sanè quàm diuinæ potentia, quæ ubique præsens cum sit, dæmonem ibi detinuit, quod cum Angelus vi sua transtulerat. Simili modo multi detinentur Luce 11. in desertis locis, ut insinuat Dominus Luca 11. cum ait: *Ambulat per loca arida & inaquosa:* vel apud inferos, ne hominibus nocere possint; ibique derinentur non per Angelos, sed vi diuinæ potentia. Sic Lucifer ligatus apud inferos ad mille annos, id est, vsque 40 ad nouissima tempora: Apocal. 20. Secundus modus impediendi est, subtractione concursus diuini. Cum enim non possit nocere, nisi aliqua actione positua, applicando actiua passiuus, vel mo- Aa 3 uendo

uendo aliqua suis locis, & ad talem actionem opus sit concursu diuino: si Deus hunc concursum subtrahat, nihil poterit, sed erit instar paralytici viribus destituti. hoc modo Deus facile omnia mala, quæ ipse machinatus, impedire potest. Sic impediuit actionem fornacis Babylonicæ. Tertius modus est, constringendi ipsius vim motiuam, vt ea per quæ nocere cupit, mouere vel applicare ad nocendum non possit. Sicut cum vir robustus tenetur à robustiore ne possit ferire, vel inuadere. Eodem modo ligatur in certo loco, vt non possit egredi. Quartus modus est, per minas & metum ne statim coniciatur in tartarum, ibique detineatur. Valde enim timent dæmones istam pœnam, vt patet Lucae 8. vbi rogant Dominum, ne mittat ipsos in abyssum. Cupiunt enim frui libertate vagandi per orbem, & versandi inter homines vt noceant.

Daniel 3.

His addi potest modus quintus, per cogitationum diuersionem, efficiendo vt aliquid menti non occurrat, vel si occurrit, mens ei non inhæreat: facile enim est Deo id facere. Sic (vt sensit S. Ignatius) diabolus nesciuit Christum ex Virgine conceptum: quia cum videret illam matrimonio iunctam, supposuit illum modo vulgari ex illa genitum, neque venit illi in mentem eam rem ulterius examinare. His ferè modis diabolus impeditur.

Sciendum tamen est, diabolum in multis malis inferendis impediti, ne per se illa possit inferre, quæ tamen ei permittuntur, quando hominum accedit consensus vel cooperatio, vt bene notauit Franciscus Victoria Relectione de Magia, sub finem. Homi- nibus enim viatoribus, quia parum habent virium, & illis ab hominibus resisti potest, multa permittuntur quæ non spiritibus, quibus non possumus resistere: ac proinde interdum quædam illis conceduntur propter hominum conspirationem, vt patet in magis. Sic interdum adducunt ventos, concitant tempestates, necant homines & animalia conspirantibus hominibus cum ipsis: quorum pacto cessante, nequeunt amplius nocere. Hæc de modis quibus dæmones impediuntur.

Tertio Impedit infinita damna quæ ab elementis generi humano sæpè inferrentur, vt à ventis, à fulmine, à grandine, ab imbribus, à siccitate, à terræ motu, ab incendiis, ab eluionibus: imò aqua sola omnia quæ super terram viuunt deleteret, nisi Deus longè maximam eius partem in vaporem tenuem conuersam in aëre suspendisset, & per vastissimas illius regiones diffudisset. Omitto pericula quæ à feris belluis impenderent, nisi Deus illis terrorem humani

humani vultus inieciſſet. Omitto damna, quæ ſatis ac frugibus à locuſtis, vermibus, aliifque viliffimis animalculis ſæpè irrogantur, niſi Deus auerteret. Omitto quæ inferrentur ab hominibus, præſertim impiis in pietatis cultores, niſi ſingulari Dei diſpoſitione impedirentur. Exempla habemus in Dauide, quem torannis Saul cum ſuis eſt perſecutus, magno quidem terrore & afflictione Dauidis, ſed irritò conatu, Deo miris modis ipſum protegente. Porrò Dauid typos eſt iuſtorum, Saul impiorum & perſecutorum. Quòd hæc & ſimilia mala hominibus impendentia à cauſis explicatis impediuntur & auertantur, ipſius providentiſſimæ curæ, qua genus noſtrum fouet & protegit, & ſingulos (quantum decet dulciſſimum parentem omnium) tuetur & cuſtodit, vt ad ſalutem æternam adſpirent, deputandum eſt, eiſque gratiæ pro his omnibus referendæ.

CAPVT VIII.

De gubernatione per motum calorum.

- 43 **S**EXTVS actus gubernationis eſt, *calorum motio*. Per hæc enim totam naturam corporalem maxima ex parte gubernat; in qua motione quatuor potiſſimum ſunt conſideranda: velocitas, varietas, æquabilitas, effectus. *Velocitas* eſt pænè incomprehenſibilis: nam ſol, iuxta Aſtronomos, ſingulis horis plus quàm vndecies centena millia milliariū peragit. Vna verò ſtella ſphæ-
ræ octauæ circa Æquinoctialem, eorundem Aſtronomorum iudicio, vna hora percurrit ſupra 42. milliones milliariū, quantum videlicet eques quotidie 40. milliaria percurrere, annis bis mille nongentis vix conficeret, quanta igitur ſupremæ ſphære mobilis erit pernicitas? Nam hæc incomparabiliter eſt altior, cum Aſtronomi demonſtrent duos calos inter illam & octauam intercedere.
- 44 *Varietas* quoque eſt mira: ſinguli enim planetarum orbes, ſuos habent peculiareſ motus, tardiores vel celeriores, ſuifque temporibus & momentis conſtitutis ambitus ſuos peragunt: & cum ſinguli ſuo nutu ab Occidente tendant in Orientem, nihilominus à primo Mobili rapiuntur omnes quaſi in contrarium, nimirum ab Oriente in Occidentem. hic tamen raptus proprios illorum motus non impedit nec perturbat; ſed optimè cum illis con-
temperatur, vt vno tantum motu cieri videantur. Omitto quæ de motibus planetarum in epicyclis, de motu octauæ ſphære pro-